

ATTIEKSME PRET BĒGLU UN PERSONU AR ALTERNATĪVO STATUSU SITUĀCIJU LATVIJĀ

Mācību centra „EVA-93” pētījums

**ERASMUS+ KA2 PROJEKTA “Information and Educational
Materials for Refugees and Immigrants” ietvaros**

Projekta Nr. 2016-1-ES01-KA204-025077

Līvāni, 2017

Lapa 1 no 22

SATURS

IEVADS	3
1. Respondenta portrets	4
1.1. Respondentu sadalījums pēc dzimuma	4
1.2. Respondentu vecuma raksturojums	4
1.3. Respondentu sadalījums pēc izglītības līmeņa	5
1.4. Respondentu sadalījums pēc tautības	5
2. Apkopoto datu analīze	6
2.1. Secinājumi par terminu “bēgļi”, “personas ar alternatīvo statusu” un “patvēruma meklētājs” zināšanām un asociācijām ar dotajiem terminiem	6
2.2. Respondentu attieksme pret pozitīvajiem un negatīvajiem faktoriem, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nākas vai var nākties sastapties Latvijā	11
2.3. Respondentu attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kultūras daudzveidību un nacionālajām īpatnībām	14
2.4. Respondentu attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu kā kolēģiem darba vietās	17
SECINĀJUMI	19
PIELIKUMS NR.1	21

IEVADS

2017. gada janvārī mācību centrs „EVA-93” ERASMUS+ KA2 PROJEKTA “Information and Educational Materials for Refugees and Immigrants” ietvaros (Projekta Nr. 2016-1-ES01-KA204-025077) organizēja mācību centra sadarbības partneru – uzņēmumu un organizāciju - nodarbināto aptauju „ATTIEKSME PRET BĒGLU UN PERSONU AR ALTERNATĪVO STATUSU SITUĀCIJU LATVIJĀ”.

Pētījuma mērķis: noskaidrot Latvijas darbaspējīgā vecuma strādājošo iedzīvotāju viedokļus un attieksmi par dažādiem ar bēgļu un personu ar alternatīvo statusu saistītiem jautājumiem.

Pētījuma metode: aptauja, izmantojot pielikumā Nr.1 esošo anketas formu, kā arī elektroniski, izmantojot tīmekļa vietnē www.visidati.lv izvietoto mācību centra „EVA-93” aptauju <http://www.visidati.lv/aptauja/1248479249/> ;

Pētījuma mērķa grupa: Mācību centra „EVA-93” sadarbības partneru uzņēmumos un organizācijās strādājošie nodarbinātie – 142 respondenti;

Stratifikācijas pazīmes: administratīvi teritoriālā, ar ģeogrāfisko pārklājumu - Jēkabpils, Līvānu un Daugavpils novadi.

Aptaujas laiks: 2017.gada janvāris.

1. Respondenta portrets

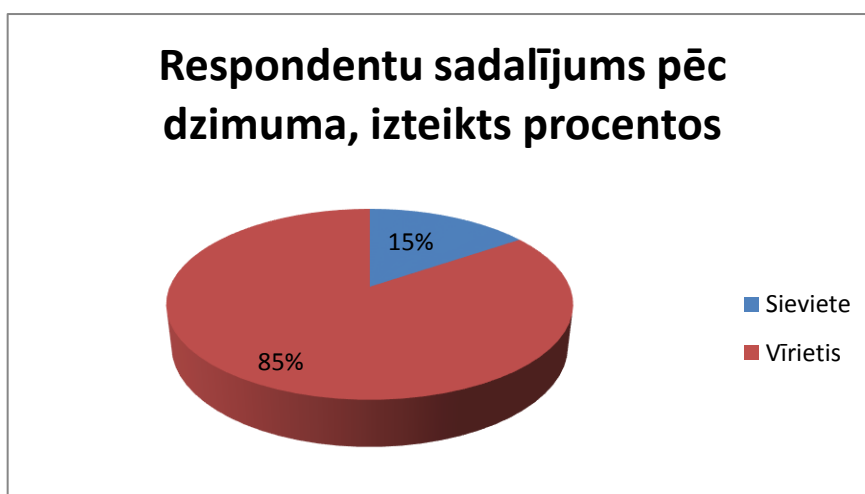
Respondentu skaits: 142

Nodarbinātība - visi respondenti ir Līvānu, Daugavpils vai Jēkabpils novados esošajos uzņēmumos nodarbinātas personas.

1.1. Respondentu sadalījums pēc dzimuma

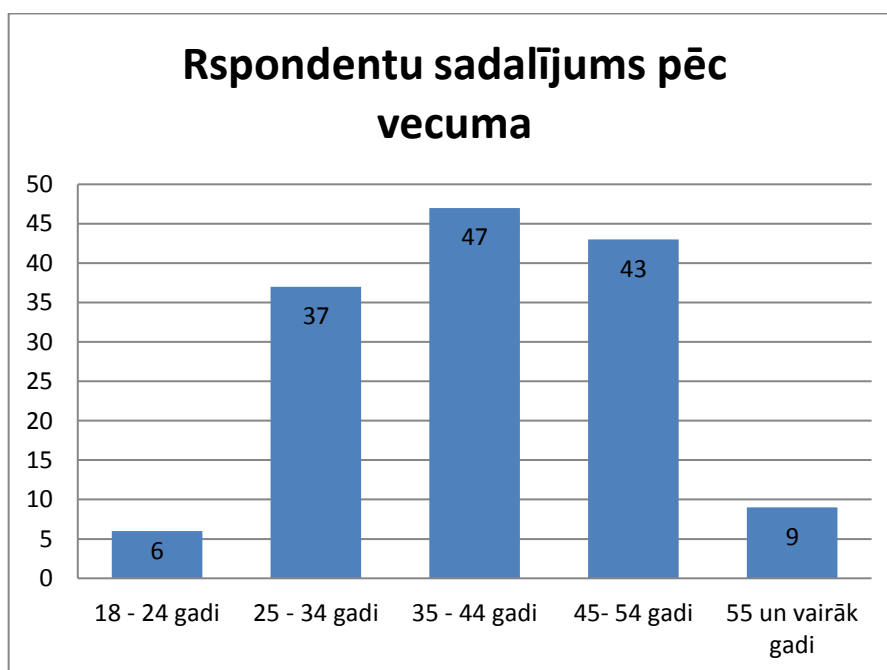
Sieviete: 22

Vīrietis: 120

1.2. Respondentu vecuma raksturojums

Respondentu vidējais vecums: 40.8 gadi

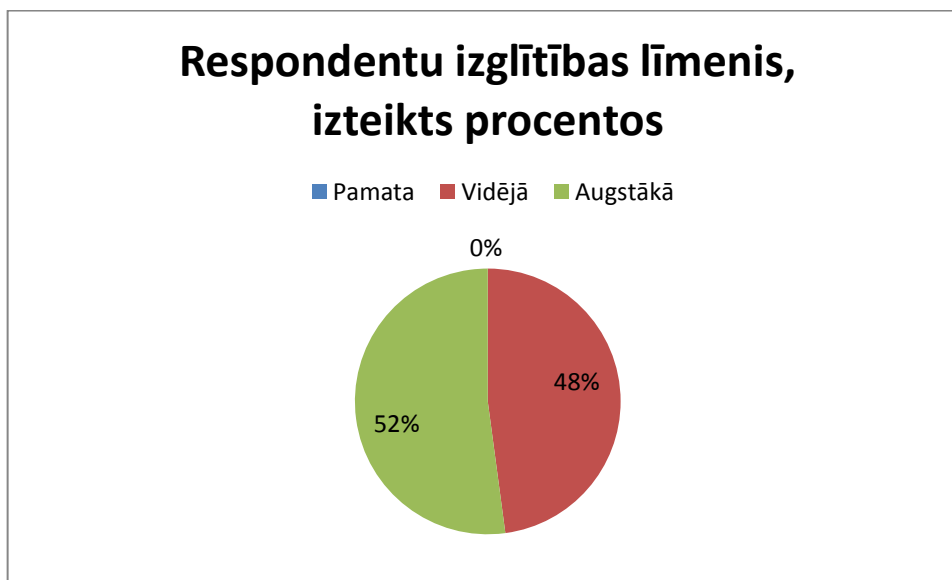

1.3. Respondentu sadalījums pēc izglītības līmeņa

Izglītības līmenis: pamata izglītība – 0 respondentu

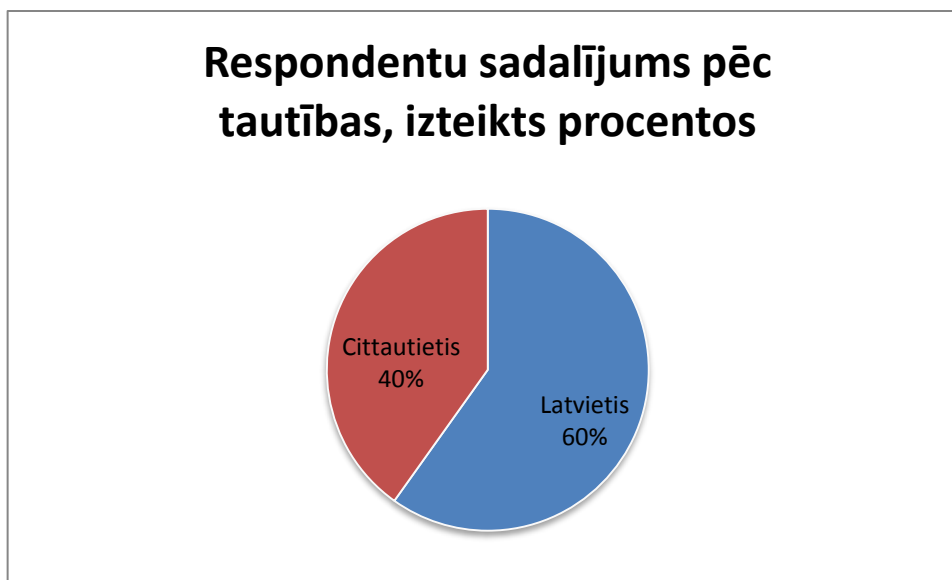
Izglītības līmenis: vidējā izglītība – 68 respondenti

Izglītības līmenis: augstākā izglītība – 74 respondenti

1.4. Respondentu sadalījums pēc tautības

Tautība: latvietis – 85 respondenti, cittautietis – 57 respondenti

2. Apkopoto datu analīze

2.1. Secinājumi par terminu “bēgļi”, “personas ar alternatīvo statusu” un “patvēruma meklētājs” zināšanām un asociācijām ar dotajiem terminiem

Saskaņā ar ANO Ženēvas konvencijā doto definējumu, bēgļis ir persona, kurai likumā noteiktajā kārtībā ir piešķirts bēgļa statuss saskaņā ar 1951.gada ANO Ženēvas konvenciju. Latvijā bēgļa statusu piešķir personām, kuras pamatoti baidās no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, sociālās piederības vai politiskās pārliecības dēļ savas pilsonības valstī, vai, ja šī persona ir bezvalstnieks, - savā iepriekšējā mītnes zemē un, - ja iepriekšminēto iemeslu dēļ persona nespēj vai nevēlas izmantot attiecīgās valsts tiesisko aizsardzību un persona atrodas ārpus šīs valsts teritorijas.

Savukārt alternatīvo statusu piešķir personām, kuras nevar atzīt par bēgļiem atbilstoši Ženēvas konvencijai, bet saskaņā ar Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, ES likumdošanu un dalībvalstu praksēm tām ir nepieciešama aizsardzība. Alternatīvo statusu var piešķirt personai, ja ir pamats uzskatīt, ka personai tās pilsonības valstī vai iepriekšējā mītnes zemē, ja persona ir bezvalstnieks, draud nāves sods vai miesas sods, spīdzināšana, necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai pazemojoša sodīšana, personai ir smagi un individuāli draudi, kas apdraud dzīvību vai veselību plaši izplatītas vardarbības dēļ starptautisku vai iekšēju bruņotu konfliktu gadījumā, ārējo vai iekšējo bruņoto konfliktu dēļ personai nepieciešama aizsardzība un tā nevar atgriezties savas pilsonības valstī vai iepriekšējā mītnes zemē.

Atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes skaidrojumam, patvēruma meklētājs ir persona, kura likumā noteiktajā kārtībā lūdz piešķirt bēgļa vai alternatīvo statusu. Patvēruma meklētāja statuss personai tiek piešķirts, kamēr Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde pieņem lēmumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu vai nepiešķiršanu.

Turpmāk tekstā dota aptaujas anketas jautājumu analīze.

1. **Vai Jums ir priekšzināšanas par bēgļiem?**

Jā
 Nē
 Nedaudz

2. **Kādas ir Jūsu asociācijas ar terminu “bēgļi”?**

Cilvēki, kuri meklē darbu Latvijā, viesstrādnieki
 Nepilsoņi, cittautieši
 Bēgļi - cilvēki, kuri bēg no savas valsts vai kara, vai sliktiem apstākļiem un problēmām
 Sociāli atstumti cilvēki
 Personas, kuras valstī atrodas nelegāli
 Pozitīvas asociācijas (labi cilvēki)
 Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju
 Cita atbilde -

3. **Vai Jūs esat kaut ko dzirdējis / -usi par patvēruma meklētājiem?**

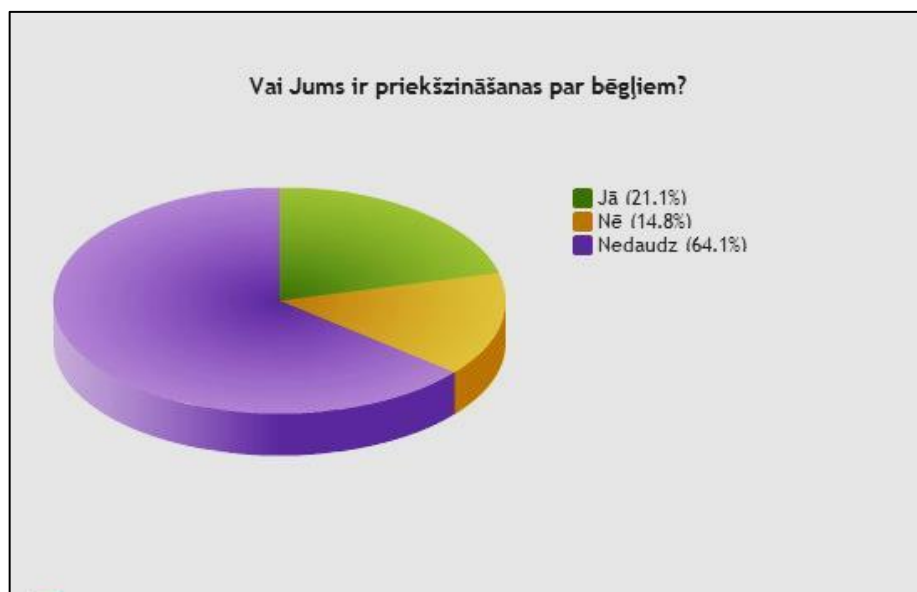
Jā
 Nē
 Nedaudz

4. **Kādas ir Jūsu asociācijas, dzirdot vārdu savienojumu personas ar alternatīvo statusu?**

Tie ir tie paši bēgļi
 Personas, kuras bēg un meklē patvērumu
 Sociāli atstumti cilvēki
 Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju
 Cita atbilde -

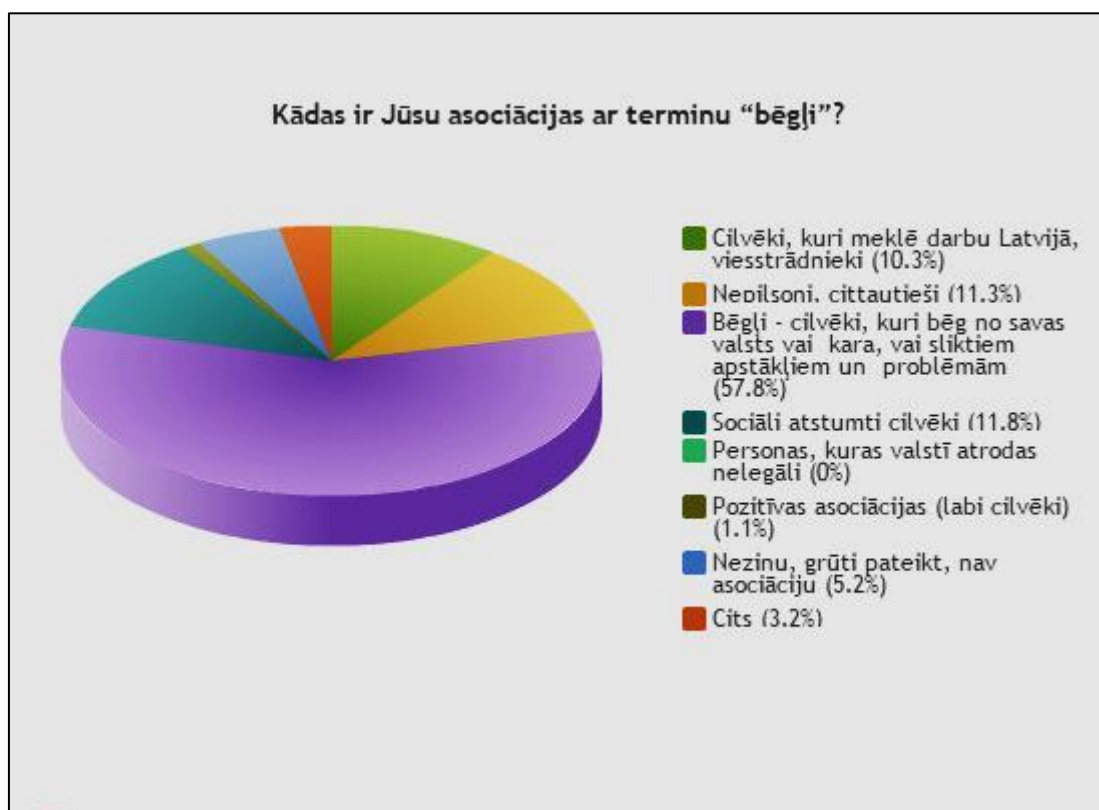
Aptaujas “Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā” 1.- 4. jautājums

Saskaņā ar aptaujas datiem, ievērojami lielākā daļa no visiem respondentiem (64.1%) norādījuši, ka nedaudz kaut ko zina par bēgļiem. Tikai 21.1 % respondentu norāda, ka tiem ir priekšzināšanas bēgļu jautājumā, savukārt noliedzoši šajā jautājumā atbildējuši 14.8% respondentu.

Otrajā jautājumā respondentiem bija jānorāda, kādas ir viņu asociācijas ar terminu “bēgļi”, bija iespējams izvēlēties vairākas no norādītajām atbildēm, kā arī brīvā formā

pievienot savu atbildi, ja iepriekš dotie apgalvojumi neatbilda respondenta asociācijai ar terminu “bēgļi”.

Vairāk kā puse (57.8%) respondentu norādīja, ka bēgļi ir cilvēki, kuri bēg no savas valsts, vai kara, vai sliktiem apstākļiem un problēmām. Tikai 1.1 % respondentu norādīja, ka ar terminu “bēgļi” saistās pozitīvas emocijas. Aptuveni katrs desmitais respondents (10 -11%) norādījis, ka bēgļi ir sociāli atstumti cilvēki, nepilsoņi, cittautieši vai cilvēki, kuri meklē darbu Latvijā. Katram divdesmitajam no respondentiem (5.2%) nebija asociāciju ar terminu “bēgļi”.

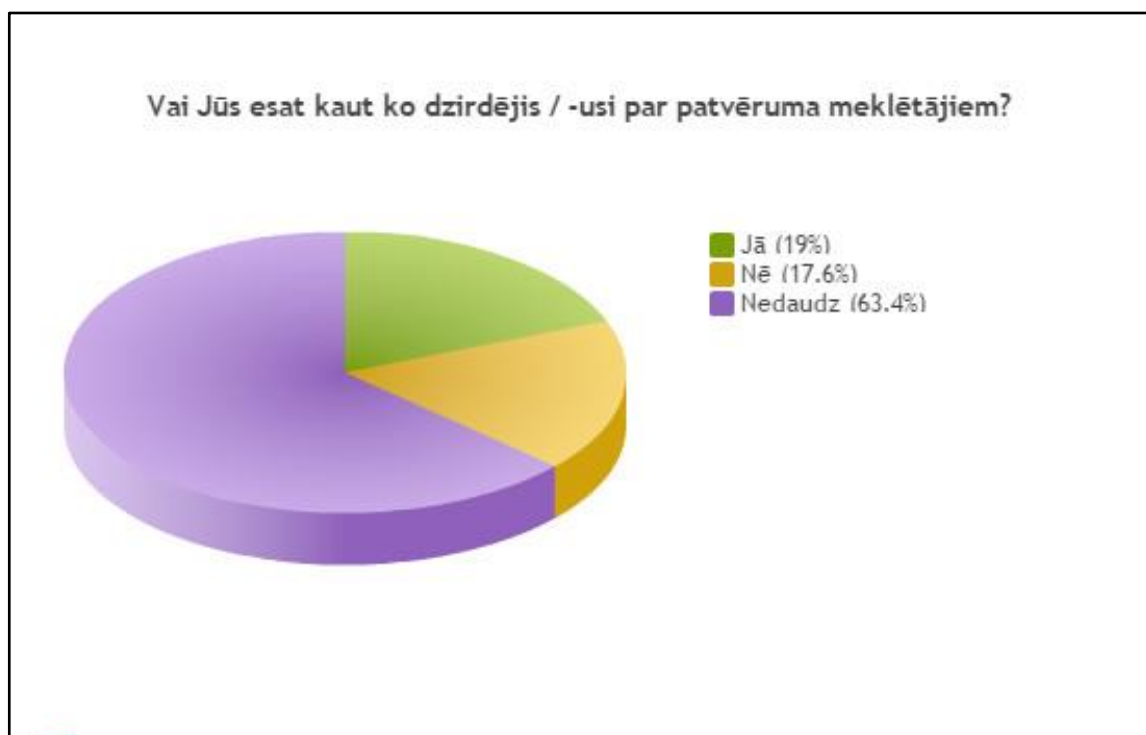
Brīva formā pievienotajās atbildēs respondenti savas asociācijas ar terminu “bēgļi” raksturoja kā:

- negrib strādāt
- slinki cilvēki
- slinki
- slinki cilvēki
- bēg no grūtībām
- tie, kas negrib strādāt.

Saskaņā ar aptaujas atbildēm uz trešo jautājumu, par zināšanām par patvērumu meklētājiem, ievērojami lielākā daļa no visiem respondentiem (63.4 %) norādījuši, ka nedaudz kaut ko zina par patvēruma meklētājiem. Tikai 19 % respondentu norāda, ka tiem ir

priekšzināšanas patvēruma meklētāju jautājumā, savukārt noliedzoši šajā jautājumā atbildējuši 17.6 % respondentu.

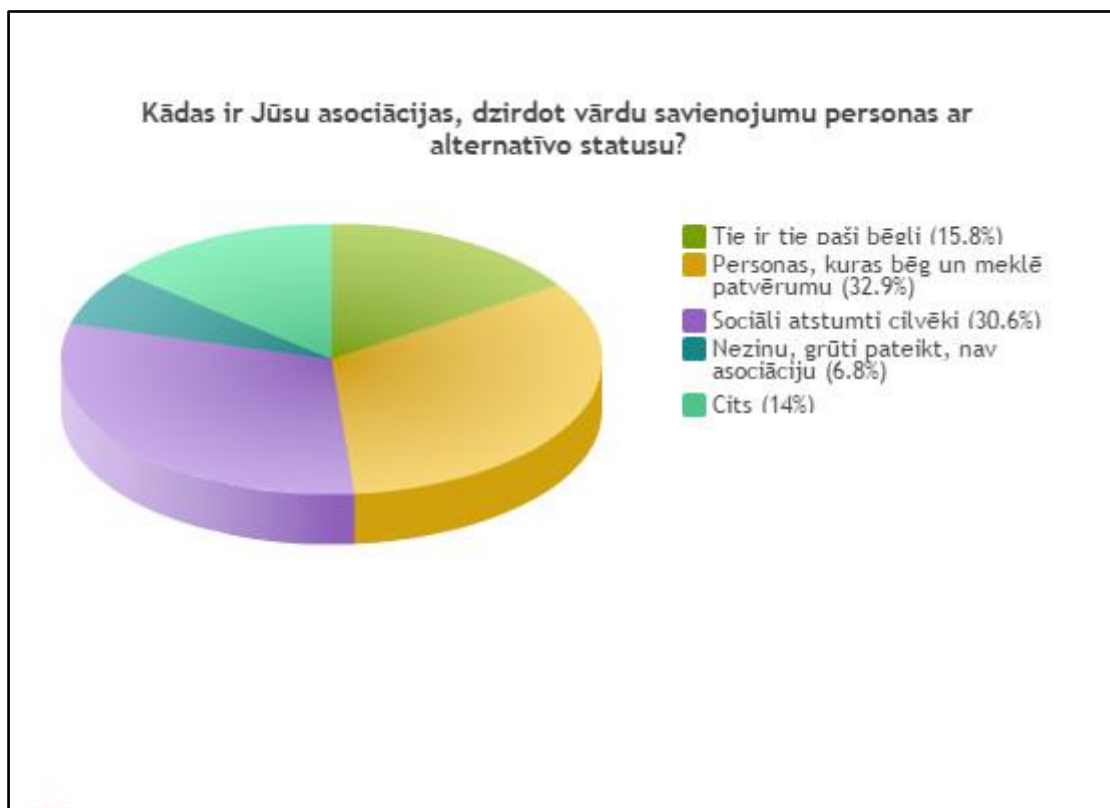
Ceturtajā jautājumā respondentiem bija jānorāda, kādas ir viņu asociācijas ar terminu “personas ar alternatīvo statusu”, bija iespējams izvēlēties vairakas no norādītajām atbildēm, kā arī brīvā formā pievienot savu atbildi, ja iepriekš dotie apgalvojumi neatbilda respondenta asociācijai ar terminu “persona ar alternatīvo statusu”.

Atbildes bija ļoti atšķirīgas, trešdaļa respondentu uzskata, ka personas ar alternatīvo statusu ir personas, kuras bēg un meklē patvērumu vai sociāli atstumti cilvēki. 6.8% respondentu nebija asociāciju ar terminu “personas ar alternatīvo statusu”.

Procentuāli liels skaits respondentu (14%) norādīja, ka ar terminu “persona ar alternatīvo statusu” tiem saistās citas asociācijas. Brīva formā pievienotajās atbildēs respondenti savas asociācijas ar terminu “persona ar alternatīvo statusu” definēja negatīvi, kā piemēram:

- noziedznieki
- teroristi
- bēg no likuma
- sprādzieni Eiropā
- cilvēki ar netrad. seks.orientāciju
- zelta zemes meklētāji

- bomži
- pabalstu meklētāji
- slinki
- teroristi un noziedznieki
- musulmāņi un teroristi
- bēg no likuma, teroristi
- saistīti ar teroru
- terora izplatītāji
- Alkaidas locekļi

2.2. Respondentu attieksme pret pozitīvajiem un negatīvajiem faktoriem, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nākas vai var nākties sastapties Latvijā

Aptaujas anketas 5. -7. jautājums parādīja respondentu domas, par tām niansēm, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nākas vai var nākties sastapties Latvijā.

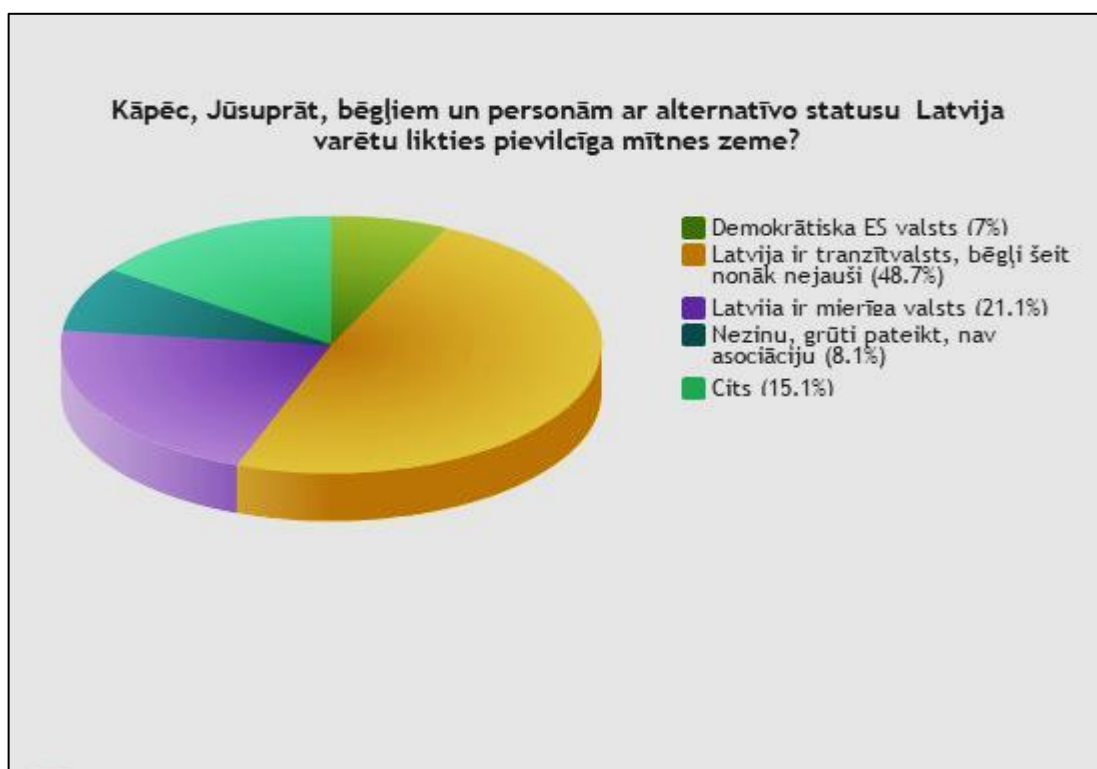
5.	Kāpēc, Jūsaprāt, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvija varētu likties pievilcīga mītnes zeme?
	☐ Demokrātiska ES valsts ☐ Latvija ir tranzītvalsts, bēgļi šeit nonāk nejauši ☐ Latvija ir mierīga valsts ☐ Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju ☐ Cita atbilde –
6.	Kādas, Jūsaprāt, ir būtiskākās problēmas, ar kurām saskaras bēgļi un personas ar alternatīvo statusu Latvijā?
	☐ Iedzīvotāji nesaprot bēgļu problēmas ☐ Nav Latvijas valsts un arī pašvaldību atbalsta ☐ Problēmas ar iekļaušanos sabiedrībā, grūtības atrast darbu un dzīvesvietu, kultūras atšķirības ☐ Negatīva attieksme pret viņiem, rasisms ☐ Nav problēmu ☐ Nezinu, grūti pateikt/ mani tas neinteresē ☐ Cita atbilde
7.	Novērtējiet, lūdzu, kādas, Jūsaprāt, ir būtiskākās grūtības, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nāktos vai nākas saskarties Latvijā? (iespējamās vairākas atbildes)
	☐ Saņemt sociālās garantijas ☐ Atrast atbilstošu darbu ☐ Nodibināt ģimeni ☐ Iegūt izglītību, mācīties Latvijas skolās ☐ Iedraudzēties ar vietējiem iedzīvotājiem ☐ Iemācīties latviešu valodu

Aptaujas “Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā” 5.- 7. jautājums

Piektajā jautājumā bija iespēja izvēlēties vienu vai vairākas atbildes no dotajām, kā arī brīvā formā norādīt savu atbildi, ja dotās atbildes neatspoguļoja respondenta viedokli. Vairākums respondentu (48.7%) norādīja, ka, viņuprāt, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvija ir tikai tranzītvalsts, bēgļi šeit nonāk nejauši. 8.1% respondentu sava viedokļa par to, kāpēc bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvija varētu likties pievilcīga mītnes zeme, nebija. Liels skaits respondentu (15.1 %) norādīja citas atbildes:

- šeit maksā pabalstus
- tiks maksāta nauda
- nauda
- Eiropa iedos pabalstus, māju
- viņi domā ka šeit ir labi
- mierīga tauta

- viņiem nepatiks
- nedomāju
- nav pievilcīga
- +Eiropas pabalsti
- grib pabalstus

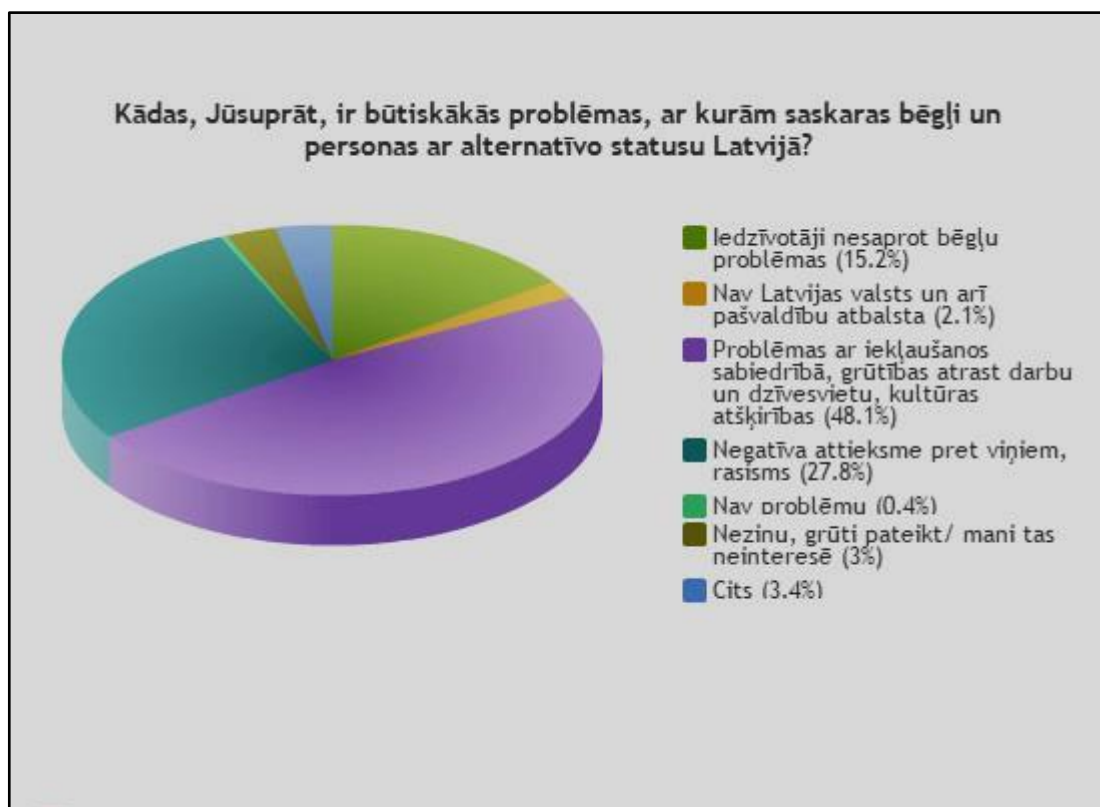
Sestajā jautājumā respondentiem bija jānorāda, viņuprāt, būtiskākās problēmas, ar kurām saskaras bēgļi un personas ar alternatīvo statusu Latvijā. Arī šajā jautājumā respondentiem bija iespēja izvēlēties vienu vai vairākas atbildes no dotajām, kā arī brīvā formā norādīt savu atbildi, ja dotās atbildes neatspoguļoja respondenta viedokli.

Vairākums respondentu (48.1%) norādīja, ka, viņuprāt, būtiskākās problēmas ar kurām saskaras bēgļi un personas ar alternatīvo statusu Latvijā, ir problēmas ar iekļaušanos sabiedrībā, grūtības atrast darbu un dzīvesvietu, kultūras atšķirības. 27.8% respondentu norādīja, kā būtiskāko problēmu negatīvo attieksmi pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu un rasismu.

Neliels skaits respondentu norādīja arī citas, viņuprāt, atbilstošākas atbildes:

- bailes no terora aktiem
- citā mentalitāte
- Latvijai nav naudas

- cita mentalitāte
- neprot valodu
- reliģiskā atšķirība
- ļoti dārga valsts
- auksts klimats

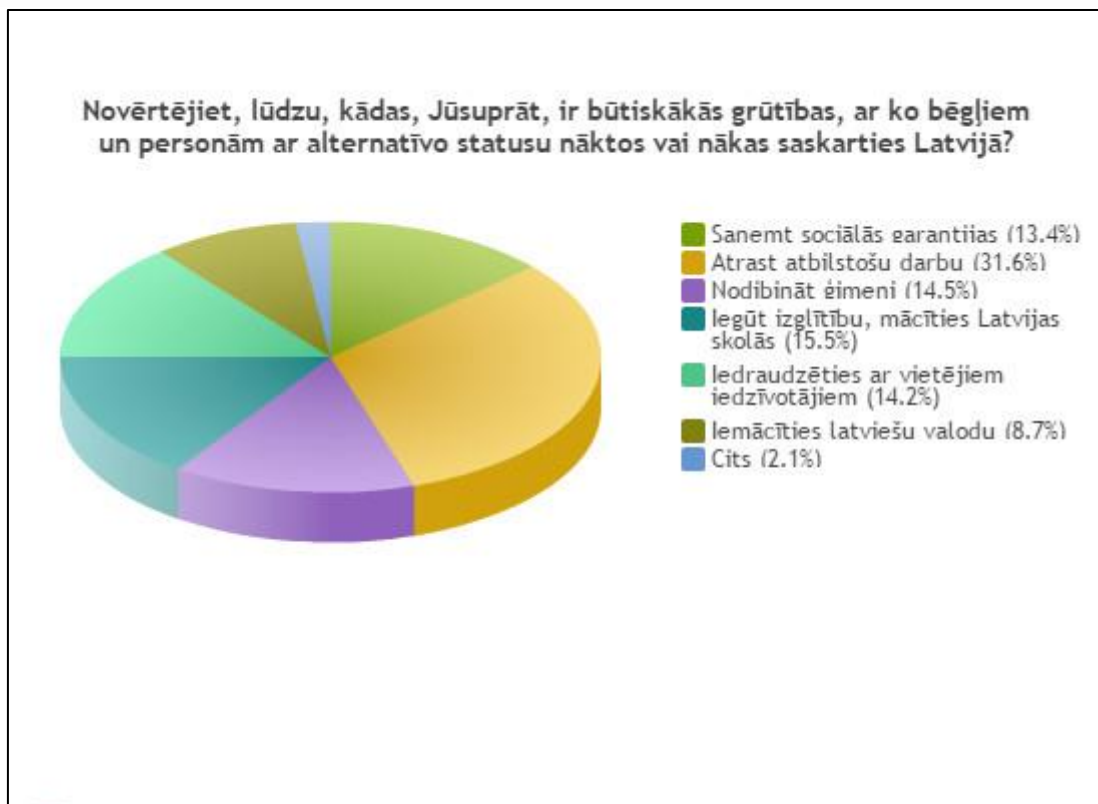
Septītajā jautājumā respondentiem bija jānorāda, būtiskākās grūtības, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nāktos vai nākas saskarties Latvijā. Līdzīgi kā iepriekš, arī šajā jautājumā respondentiem bija iespēja izvēlēties vienu vai vairākas atbildes no dotajām, kā arī brīvā formā norādīt savu atbildi, ja dotās atbildes neatspoguļoja respondenta viedokli.

31.6% respondenti kā būtiskāko norāda nespēju atrast atbilstošu darbu. Procentuāli līdzīgs skaits (13.4 % – 14.2 %) respondentu norādīja, ka grūtības sagādā iespēja saņemt sociālās garantijas, nodibināt ģimeni, iegūt izglītību, mācīties Latvijas skolās, iedraudzēties ar vietējiem iedzīvotājiem. Tikai 8.7% respondentu norādīja, ka latviešu valodas apguve ir būtiska grūtība, ar ko jāsaskaras bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvijā.

Brīvās formas atbildēs respondenti minēja arī tādas grūtības kā:

- maz naudas
- saņems mazāk naudas nekā Eiropā

- attieksme
- citā mentalitāte
- viņiem nav vēlšanās strādāt
- reliģiskās atšķirības
- nav bezmaksas tulkus, tapēc nevar uzzināt to, ko vajag

2.3. Respondentu attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, kultūras daudzveidību un nacionālajām īpatnībām

Aptaujas anketas 8. -10. jautājums parādīja respondentu toleranci par iespējamo bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību un nacionālo īpatnību saglabāšanu un nostāju jautājumā, kāda ir sabiedrības attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu.

8. Kāda, Jūsaprāt, kopumā ir Latvijas iedzīvotāju attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu?

Labvēlīga
 Neitrāla
 Negatīva
 Vienaldzīga

9. Vai, Jūsaprāt, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību vajadzētu atbalstīt?

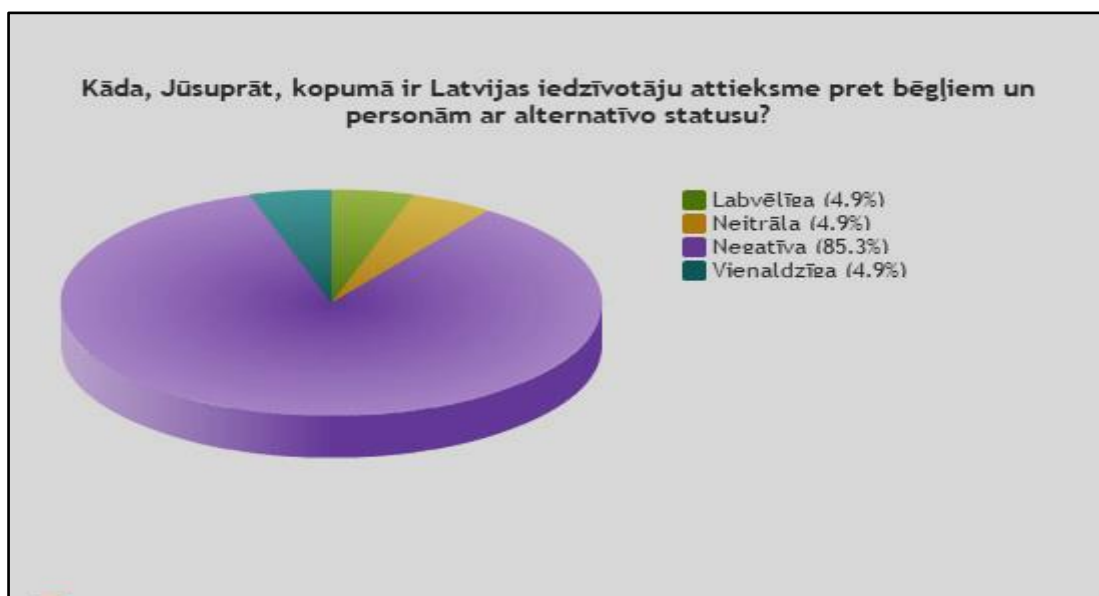
Jā
 Nē
 Nezinu

10. Kurš no zemāk nosauktajiem apgalvojumiem, Jums šķiet pieņemamāks?

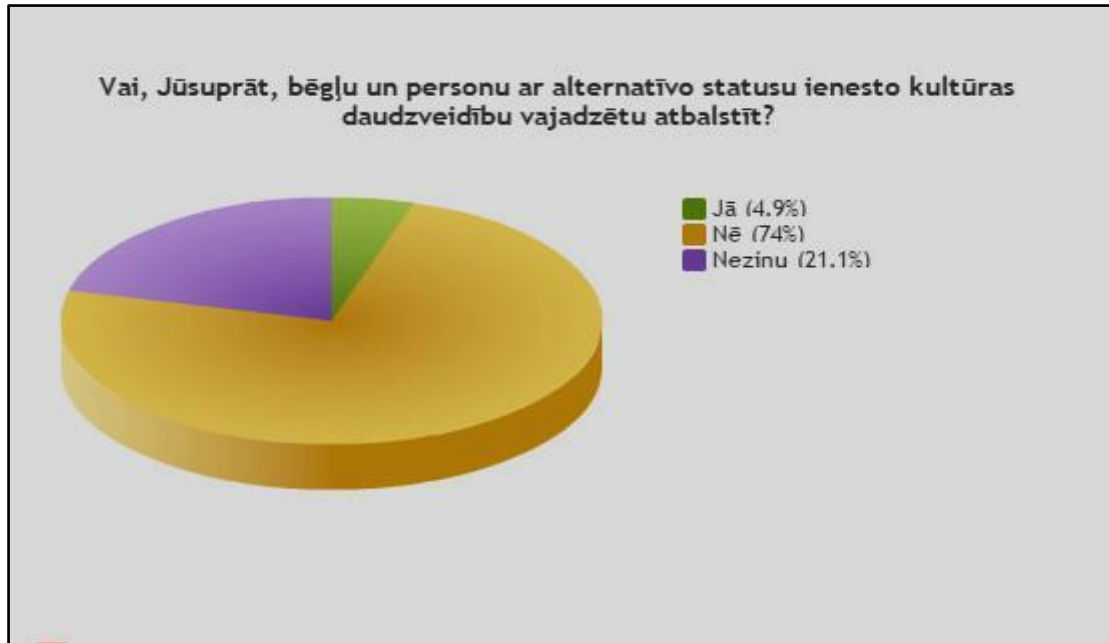
Bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nebūtu jā saglabā savas nacionālās īpatnības, bet jāpieņem Latvijā esošās sabiedrības vairākuma tradīcijas
 Bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu būtu jā saglabā savas nacionālās īpatnības, paradumi un tradīcijas

Aptaujas “Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā” 8.- 10. jautājums

Astotajā jautājumā par to, kāda kopumā, pēc respondentu domām, ir Latvijas iedzīvotāju attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, vairākums respondentu norāda, ka sabiedrībā valdoša attieksme ir negatīva (85.3%). Tikai 4.9% respondentu norādīja, ka attieksme ir labvēlīga.

Devītajā jautājumā respondenti raksturoja nevis sabiedrības, bet gan savu personīgo attieksmi pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību. 73.9% respondentu norādīja, ka neatbalsta bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību. Savukārt 21.2% respondentu norādīja, ka viņu attieksme ir vienaldzīga.

Desmitajā jautājumā 87.3% respondentu atbalstīja apgalvojumu, ka bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nebūtu jā saglabā savas nacionālās īpatnības, bet jāpieņem Latvijā esošās sabiedrības vairākuma tradīcijas. Attiecīgi tikai 12.7% respondentu pauž pozitīvu attieksmi bēgļu un personu ar alternatīvo statusu nacionālo īpatnību, paradumu un tradīciju saglabāšanā.

2.4. Respondentu attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu kā kolēģiem darba vietās

Aptaujas anketas 11. -12. jautājums atspoguļo respondentu viedokli par iespējamo bēgļu un personu ar alternatīvo statusu radīto multikulturālo darba vidi, respondentu attieksmi pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu kā iespējamo kolēģu ar atšķirīgiem reliģiskiem uzskatiem un citu ādas krāsu esamību darba vietā.

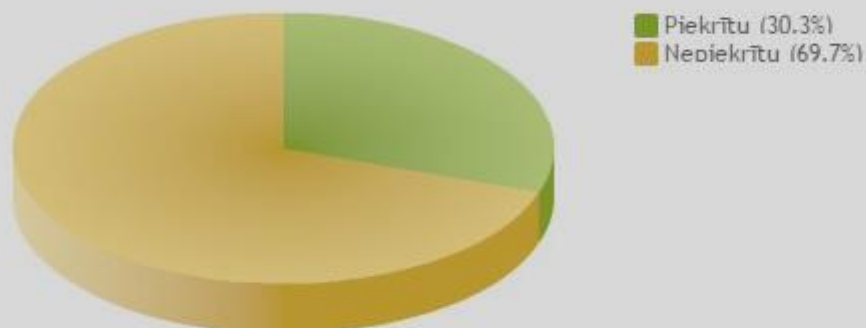
11.	Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar svešu reliģiju cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:
	☐ Piekrītu
	☐ Nepiekrītu
12.	Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar citas ādas krāsas cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:
	☐ piekrītu
	☐ nepiekrītu

Aptaujas “Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā” 11.- 12. jautājums

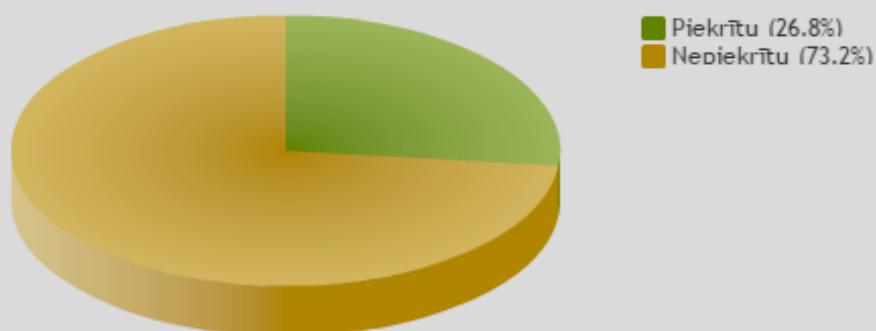
Vienpadsmitajā jautājumā 69.7% respondentu nepiekrīta apgalvojumam „Man nav iebildumi strādāt kopā ar svešu reliģiju cilvēkiem”. Lai gan jautājumā netika precizēts, kas tieš tiek apzīmēts ar „svešu reliģiju”, ņemot vērā Centrālās statistikas pārvaldes datus, lai gan lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju uzskata sevi par kristiešiem, tajā pašā laikā esam astotajā vietā to valstu starpā, kur ir lielākais iedzīvotāju skaits, kas nesaista sevi ar kādu reliģiju, līdz ar to var uzskatīt, ka ar „svešu reliģiju” tiek domāts islams, jūdaisms, pagānisms u.c.

Savukārt divpadsmitajā jautājumā 73.2% respondentu nepiekrīta apgalvojumam „Man nav iebildumi strādāt kopā ar citas ādas krāsas cilvēkiem”. Ņemot vērā arī desmitā jautājuma respondentu nostāju - 87.3% norādīja, ka bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nebūtu jāsaglabā savas nacionālās īpatnības, bet jāpieņem Latvijā esošās sabiedrības vairākuma tradīcijas - Latvija ir pievienojusies Starptautiskajai bēgļu konvencijai, kas paredz, ka valstij, kuŗa uzņem bēgļus, viņus jāspēj asimilēt, konservatīvā attieksme lielā mērā izriet arī no Centrālās statistikas pārvaldes datiem - Latvijā pamatnācija veido 62% no kopējā iedzīvotāju daudzuma.

Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar svešu reliģiju cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:

Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar citas ādas krāsas cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:

SECINĀJUMI

Bēgļu un personu ar alternatīvo statusu plūsma ir saasinājumi un kā prioritāti izvirzījusi katras valsts nacionālos un starptautiskos drošības izaicinājumus - teroristu uzbrukumus, migrācijas plūsmu pārvaldības izaicinājumus u.c. Šie jautājumi, īpaši cīņa pret terorismu, migrācijas un robežu pārvaldības jautājumi tiek regulāri apspriesti Eiropadomes, Tieslietu, Iekšlietu ministru padomes un Ārlietu padomes sēdēs, lemjot gan par steidzamiem, gan arī par ilgtermiņa drošības risinājumiem.

Pēc respondentu domām, Latvijas iedzīvotāju attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, ir negatīva (85.3%). Vairākums respondentu (48.1%) norādīja, ka, viņuprāt, būtiskākās problēmas ar kurām saskaras bēgļi un personas ar alternatīvo statusu Latvijā, ir problēmas ar iekļaušanos sabiedrībā, grūtības atrast darbu un dzīvesvietu, kultūras atšķirības. Vairākums respondentu (48.7%) norādīja, ka, viņuprāt, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvija ir tikai tranzītvalsts, bēgļi šeit nonāk nejauši. Vairāk kā puse (57.8%) respondentu norādīja, ka bēgļi ir cilvēki, kuri bēg no savas valsts, vai kara, vai sliktiem apstākļiem un problēmām. Tikai 1.1 % respondentu norādīja, ka ar terminu “bēgļi” saistās pozitīvas emocijas. Aptuveni katrs desmitais respondents (10 -11%) norādījis, ka bēgļi ir sociāli atstumti cilvēki, nepilsoņi, cittautieši vai cilvēki, kuri meklē darbu Latvijā. Katram divdesmitajam no respondentiem (5.2%) nebija asociāciju ar terminu “bēgļi”.

Saskaņā ar aptaujas datiem, ievērojami lielākā daļa no visiem respondentiem (64.1%) norādījuši, ka nedaudz kaut ko zina par bēgļiem. Tikai 21.1 % respondentu norāda, ka tiem ir priekšzināšanas bēgļu jautājumā, savukārt noliedzotši šajā jautājumā atbildējuši 14.8% respondentu.

73.9% respondentu norādīja, ka neatbalsta bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību. 87.3% respondentu atbalstīja apgalvojumu, ka bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nebūtu jāsauglabā savas nacionālās īpatnības, bet jāpieņem Latvijā esošās sabiedrības vairākuma tradīcijas.

69.7% respondentu nepiekrīta apgalvojumam „Man nav iebildumi strādāt kopā ar svešu reliģiju cilvēkiem”. Lai gan jautājumā netika precizēts, kas tieš tiek apzīmēts ar „svešu reliģiju”, ņemot vērā Centrālās statistikas pārvaldes datus, lai gan lielākā daļa Latvijas iedzīvotāju uzskata sevi par kristiešiem, tajā pašā laikā esam astotajā vietā to valstu starpā, kur ir lielākais iedzīvotāju skaits, kas nesaista sevi ar kādu reliģiju, līdz ar to var uzskatīt, ka ar „svešu reliģiju” tiek domāts islams, jūdaisms, pagānisms u.c. 73.2% respondentu nepiekrīta

apgalvojumam „Man nav iebildumi strādāt kopā ar citas ādas krāsas cilvēkiem”. Jautājumos ar brīvās formas atbildēm, vairākums respondentu atspoguļo bailes no nezināmā – ar bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu saistās bailes no terorisma, bailes no iespējamā kara un robežu apdraudējuma, bailes no iespējamā noziedzības līmeņa paaugstināšanās, bailes no svešām reliģijām.

Jāsecina, ka bēgļi un personas ar alternatīvo statusu tiek uzskatīti vienlaikus gan par iekšējo, gan par ārējo apdraudējumu. 2016. gada 1. oktobra „Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma” mērķis ir noteikt tiesiskos un organizatoriskos civilās aizsardzības sistēmas darbības un katastrofas pārvaldīšanas principus, lai iespējami maksimāli nodrošinātu cilvēku, vides, infrastruktūras un īpašuma drošību un aizsardzību, kā arī noteikt civilās aizsardzības sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu kompetences. Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt ir gan Latvijas Republikas iedzīvotāji un viesi, kam valsts un pašvaldības institūcijas nodrošina civilo drošību un aizsardzību katastrofas draudu un katastrofas gadījumā, kā arī likumprojektā paredzēti pienākumi un tiesības civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas jomā. Nepieciešamas plašas informatīvās kampaņas, lai veicinātu sabiedrības izpratni un attīstītu objektīva viedokļa iespējamību bēgļu un personu ar alternatīvo statusu kontekstā.

PIELIKUMS NR.1**Aptaujas PARAUGS „Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā”**

Datums:

Aptauja**Attieksme pret bēgļu un personu ar alternatīvo statusu situāciju Latvijā****Par respondentiem**

Dzimums	☐	Vīrietis	☐	Sieviete						
Vecums	☐	18 -24	☐	25- 34	☐	35- 44	☐	45-54	☐	55 un vairāk
Izglītība	☐	Pamata	☐	Vidējā	☐	Augstākā				
Tautība	☐	Latvietis	☐	Cittautietis						

1.

Vai Jums ir priekšzināšanas par bēgļiem?

- Jā
 Nē
 Nedaudz

2.

Kādas ir Jūsu asociācijas ar terminu “bēgļi”?

- Cilvēki, kuri meklē darbu Latvijā, viesstrādnieki
 Nepilsoņi, cittautieši
 Bēgļi - cilvēki, kuri bēg no savas valsts vai kara, vai sliktiem apstākļiem un problēmām
 Sociāli atstumti cilvēki
 Personas, kuras valstī atrodas nelegāli
 Pozitīvas asociācijas (labi cilvēki)
 Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju
 Cita atbilde -

3.

Vai Jūs esat kaut ko dzirdējis / -usi par patvēruma meklētājiem?

- Jā
 Nē
 Nedaudz

4.

Kādas ir Jūsu asociācijas, dzirdot vārdu savienojumu personas ar alternatīvo statusu?

- Tie ir tie paši bēgļi
 Personas, kuras bēg un meklē patvērumu
 Sociāli atstumti cilvēki
 Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju
 Cita atbilde -

5.

Kāpēc, Jūsprāt, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu Latvija varētu likties pievilcīga mītnes zeme?

- Demokrātiska ES valsts
  - Latvija ir tranzīvalsts, bēgļi šeit nonāk nejauši
  - Latvija ir mierīga valsts
  - Nezinu, grūti pateikt, nav asociāciju
  - Cita atbilde –
6. Kādas, Jūsaprāt, ir būtiskākās problēmas, ar kurām saskaras bēgļi un personas ar alternatīvo statusu Latvijā?
- Iedzīvotāji nesaprot bēgļu problēmas
  - Nav Latvijas valsts un arī pašvaldību atbalsta
  - Problēmas ar iekļaušanos sabiedrībā, grūtības atrast darbu un dzīvesvietu, kultūras atšķirības
  - Negatīva attieksme pret viņiem, rasisms
  - Nav problēmu
  - Nezinu, grūti pateikt/ mani tas neinteresē
  - Cita atbilde
7. Novērtējiet, lūdzu, kādas, Jūsaprāt, ir būtiskākās grūtības, ar ko bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nāktos vai nākas saskarties Latvijā? (iespējamās vairākas atbildes)
- Saņemt sociālās garantijas
  - Atrast atbilstošu darbu
  - Nodibināt ģimeni
  - Iegūt izglītību, mācīties Latvijas skolās
  - Iedraudzēties ar vietējiem iedzīvotājiem
  - Iemācīties latviešu valodu
8. Kāda, Jūsaprāt, kopumā ir Latvijas iedzīvotāju attieksme pret bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu?
- Labvēlīga
  - Neitrāla
  - Negatīva
  - Vienaldzīga
9. Vai, Jūsaprāt, bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ienesto kultūras daudzveidību vajadzētu atbalsēt?
- Jā
  - Nē
  - Nezinu
10. Kurš no zemāk nosauktajiem apgalvojumiem, Jums šķiet pieņemamāks?
- Bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu nebūtu jāsaņem savas nacionālās īpatnības, bet jāpieņem Latvijā esošās sabiedrības vairākuma tradīcijas
  - Bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu būtu jāsaņem savas nacionālās īpatnības, paradumi un tradīcijas
11. Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar svešu reliģiju cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:
- Piekrītu
  - Nepiekrītu
12. Novērtējiet, lūdzu, apgalvojumu “Man nav iebildumi strādāt kopā ar citas ādas krāsas cilvēkiem” un pasakiet, vai Jūs tam piekrītat vai nepiekrītat:
- piekrītu
  - nepiekrītu